Skapelsen

Inledning. Vi inleder nu vårt systematiska studium av Guds stora frälsningsplan som löper som Den Stora Röda Tråden från pärm till pärm i våra biblar. Det första vi måste titta på är skapelsen, tron på att hela universum är en produkt av Guds suveräna skapelseakt. Om Gud inte skapat världen har Han heller inget ansvar för den, och frälsningstanken blir helt och hållet meningslös. Evangeliet om Jesus Kristus står och faller med att vi tror att Gud har skapat världen allt, och att vi människor är skapade till att leva till Guds ära.

Skapelseberättelsen. Det står mycket i Bibeln om skapelsen, men skapelseberättelsen i 1 Mos 1:1-2:25 är utgångspunkten för allt det andra. När vi går igenom denna text kan vi observera följande:

- Det är inte två berättelser 1:1-2:3 och 2:4-2:25 utan en enda med två delar, där del 2 utgör en *fortsättningsberättelse*[1] (hebr. *toledoth*) som anknyter till det föregående och återger detaljer som inte togs med i den inledande delen. Där är fokus på människans särställning i skapelsen.
- När Gud skapar används ett unikt ord i grundtexten, *bara´,* som alltid har Gud som subjekt och som betyder ungefär *skapa ur intet* (latin. *creatio ex nihilo*). När skapelse-akten är slutförd är det därför naturligt att tänka sig att det för en betraktare ser ut som att universum alltid har funnits[2].
- Hela skapelseakten tog sju dagar, en vecka, ur en betraktares ögon. Hela skapelseberättelsen (utom möjligen 2:23) är skriven på prosa[3], berättande vardaglig text och skall därför inte tolkas mytologiskt[4] eller symboliskt. Betydelsen av ordet dag (hebr. *yom*) är olika beroende på sammanhanget, men med tanke på att det blev morgon och kväll skall det nog uppfattas som vanliga 24-timmars-dygn.
- Hela treenigheten är involverad i skapelseverket (1:1): Fadern talar, Ordet är verktyget (Joh 1:1), och Anden svävar över vattnet (1:2)
- Det finns en ökande intensitet i berättelsen om skapelseveckan. I tur och ordning skapade Gud:
    - Dag 1: Himmel och jord, vatten[5], ljuset, dag och natt (1:3-5)
    - Dag 2: Himlavalvet, ”skilde” vatten från vatten (1:6-8)
    - Dag 3: Havet, torra land, grönska och örter (1:9-13)
    - Dag 4: Solen och månen[6], stjärnorna (1:14-19)

---

[1] Det finns sammanlagt tio sådana fortsättningsberättelser i 1 Mosebok: 2:4, 5:1, 6:9, 10:1, 11:10, 11:27, 25:12, 25:19, 36:1, 37:2. Det ger intrycket av att 1 Mosebok är en väl sammansatt komposition av en enda författare.

[2] Universum kan alltså ha en skenbar ålder som inte säger något om hur länge sedan skapelsen inträffade utan bara hur gammalt det såg ut att vara när det var färdigt. Även Adam och Eva skapades vuxna med en skenbar ålder, och när Jesus gjorde vatten till vin (Joh 2) verkade vinet vara ett fint (gammalt) vin.

[3] Med all sannolikhet är 1 Mosebok skriven av Mose.

[4] Detta faktum styrks av att skapelseberättelsen avmytologiserar solen, månen och stjärnorna vilket är helt unikt för antik litteratur. De hedniska folken betraktade dessa himlakroppar som gudomligheter.

[5] Fokuset på vatten är intressant med tanke på att vatten är en förutsättning för allt liv, jfr 2 Petr 3:5.

[6] Det kan hända att solen och månen skapades redan Dag 1 eftersom deras roll enligt 1:18 var att skilja ljuset från mörkret, vilket skedde redan i 1:4. I sådana fall är 1:16 en återblick till 1:4 och endast stjärnorna (resten av universums stjärnor, planeter och himlakroppar) skapades på Dag 4. Det som vidare talar för detta är att det redan från Dag 1 blev kväll och morgon. Det kan då hända att sol och måne blev synliga för en betraktare först Dag 4.

  - Dag 5: Vattendjur, fåglar (1:20-23)
  - Dag 6: Landdjur, människan (1:24-31)
  - Dag 7: Gud vilade på sjunde dagen (2:1-3), vilket utgör grunden för budet som sabbaten, vilodagen, som vi också hittar i de tio budorden (2 Mos 20:9-11)
- När Gud skapade grönska, fröbärande örter, havsdjur, fåglar och landdjur gjorde han dem efter deras *slag* (hebr. *miyn*). Vissa bibelöversättningar översätter det med *arter*, men det är nog för snävt. Förmodligen betecknas här olika *grundtyper* av växter och djur, exempelvis hunddjur, aplar, etc., med en stor variationsmöjligheter i färger, form och storlek, men med tydliga gränser mot andra *slag*[7]. Notera att människan inte skapades med olika *slag*, utan till Guds avbild (1:26-27).
- Människans skapelse utgör höjdpunkten på hela Guds skapelseverk. Vi ska läsa mer om det nästa gång, men följande små observationer är på sin plats redan nu:
  - Människan skapades till (eller *i*) Guds avbild (1:26-27)
  - Gud välsignade människan och befallde henne att föröka sig (1:28), lägga jorden under sig, bruka (2:5), odla, bevara (2:15), ”utforska” den (2:19-20)
  - Gud gav människan vegetarisk föda till en början (1:29), vilket sedan ändrades till en blandad föda – både kött och och vegetabilier – efter floden (1 Mos 9:3)
  - Gud skapade människan till man och kvinna (1:27)
  - Gud instiftade äktenskapet mellan man och kvinna, där man och kvinna kompletterar varandra, och i den enheten förverkligas Guds avbild[8] (2:18-25)
  - Gud satte direkt upp lagar för människans livsföring (2:16-17), och den första lagen som uttalas är förbudet att äta av trädet med kunskap om gott och ont
- Gud såg att allt han hade skapat var gott (1:25, 1:31)
- Gud uttalar/ger tre välsignelser under skapelseverket:
  - Över vattendjuren och fåglarna (1:22)
  - Över människan (1:28)
  - Över den sjunde dagen, vilodagen (2:3)
- Innan människans syndafall i 1 Mos 3 rådde en perfekt harmoni i hela skapelsen. Allt var gott och välsignat, och Gud och människa levde i en sådan nära relation att Gud kunde komma vandrande i Edens lustgård i kvällsbrisen (3:8)[9]. I mitten av lustgården stod livets träd – det stod bredvid trädet med kunskap om gott och ont[10] – och livets träd symboliserar på något sätt det eviga livet. Livets träd nämns 11 ggr i Bibeln, varav 3 ggr i 1 Mos (2:9, 3:22, 3:24) och 4 ggr i Upp (2:7, 22:2, 22:14, 22:19).

Avslutning. Att allt är skapat är något vi förstår genom tron (Hebr 11:1-3). Gud skall också en dag skapa nya himlar och en ny jord (Upp 21:1,5), där det till skillnad från Edens lustgård inte kommer att finnas något kunskapens träd eftersom ondskan då är utrotad.

---

[7] Inom den biologiska systematiken bör *slag* motsvaras av familjer eller släkten, vilket då gör -- enligt vissa beräkningar -- att djuren i Noas ark utan problem skulle rymmas, jämte matförråd (6:17-22).

[8] Äktenskapet är tänkt att avbilda dels Guds tre-enighet, dels enheten mellan Kristus och församlingen.

[9] Detta kan vara en beskrivning av en pre-inkarnerad uppenbarelse av Gud Sonen

[10] Redan i skapelsen och det initiala tillståndet i Edens lustgård fanns alltså möjligheten att välja det onda, och det verkar som att Gud vill inskärpa människans ansvar att välja det goda genom att placera livets träd och kunskapens träd bredvid varandra mitt i lustgården. Förmodligen hade redan Lucifer fallit, och ondskan var redan en realitet i den osynliga världen, men den hade inte nått skapelsen. Varför Gud placerade ut kunskapens träd är en gåta, men det kan vara för att ondskan då ”röktes ut” till öppen konfrontation.